

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 41. europaudvalgsmøde

Dato: torsdag den 23. juni 2022

Tidspunkt: Kl. 12.30

Sted: vær. 1-133

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand, Jens Joel (S), Anne Valentina Berthelsen (SF), Anne Sophie Callesen (RV), Søren Søndergaard (EL), Kim Valentin (V) og Katarina Ammitzbøll (KF).

Desuden deltog: Klima-, energi- og forsyningsminister Dan Jørgensen, miljøminister Lea Wermelin og udenrigsminister Jeppe Kofod.

L Punkt 1. Drøftelse af overholdelse af nærhedsprincip vedr. Europa-Parlamentets forslag til Rådets forordning om almindelige direkte valg af medlemmerne af Europa-Parlamentet

TA (2022) 0129

TA (2022) 0129 – bilag 1 (grund- og nærhedsnotat)

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

L Punkt 2. Meddelelser fra formanden

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

Punkt 3. Rådsmøde nr. 3886 (transport, telekommunikation og energi - energidelen) den 27. juni 2022

EUU alm. del (21) – bilag 583 (kommenteret dagsorden)

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Dan Jørgensen): Jeg forlægger alle punkter til orientering.

1. Forslag om ændring af direktiv om fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder ("VE-direktivet")

– *Evt. generel indstilling*

KOM (2021) 0557

Rådsmøde 3886 – bilag 1 (samlenotat side 2)

KOM (2021) 0550 – bilag 3 (slides fra teknisk gennemgang af klar til 55-forslagene 28/4-22)

EU-note (21) – E 29 (EU-nyt af 14/6-22 om opdatering om klar til 55-pakken)

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Dan Jørgensen): Formandskabet lægger op til, at der skal opnås en politisk aftale på rådsmødet om vedvarende energi. Hvorvidt det lykkes, må vi se, men det vurderes umiddelbart som realistisk.

Regeringen arbejder aktivt for, at vi lander en aftale, hvor vi har en så ambitiøs tilgang til vedvarende energi som muligt. Det gælder i forhold til at sikre høje ambitioner på delmålene og i forhold til de overordnede mål. Her arbejder vi i overensstemmelse med mandatet fra udvalget aktivt for at få det hævet yderligere til 45 pct.

Kommissionen har med REPowerEU nu også foreslået at hæve målet til 45 pct., hvilket vi selvfølgelig er glade for. Flere lande begynder også i modsætning til tidligere at åbne op for at kunne støtte et højere mål, men de er ikke villige til at støtte det på nuværende tidspunkt. Vi forventer derfor, at dette først medtages i forbindelse med trilogforhandlingerne til efteråret.

Med hensyn til delmålene er der to lejre, hvor den ene side vil sænke eller udvande delmålene ved at gøre dem ikkebindende og den anden side, som inkluderer Danmark, derimod ønsker at fastholde bindende delmål.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

2. Forslag til revision af direktiv om energieffektivitet

– *Evt. generel indstilling*

KOM (2021) 0558

Rådsmøde 3886 – bilag 1 (sammenotat side 20)

KOM (2021) 0550 – bilag 3 (slides fra teknisk gennemgang af klar til 55-forslagene 28/4-22)

KOM (2021) 0558 – bilag 3 (henvendelse af 17/12-21 fra SYNERGI vedr. opfølgning på foretræde 16/12-21)

KOM (2021) 0558 – bilag 2 (henvendelse af 13/12-21 fra SYNERGI)

EU-note (21) – E 29 (EU-nyt af 14/6-22 om opdatering om klar til 55-pakken)

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Dan Jørgensen): Regeringen arbejder for at sikre et så højt ambitionsniveau som muligt. Det drejer sig især om at sikre et bindende energieffektivitetsmål på EU-niveau og at få målet øget markant. De igangværende forhandlinger tyder på, at det oprindelige forslag om at øge målet til 36 pct. i 2030 er et realistisk kompromis. Fra dansk side arbejder vi dog stadig væk på at det øges til mindst 40 pct. Med REPowerEU er der dog langt op til at øge målet yderligere til knap 39 pct., ligesom Europa-Parlamentet forventes at gå efter et endnu højere mål end 36 pct. Det giver en god platform for at arbejde aktivt for et højere ambitionsniveau også på et senere tidspunkt.

Katarina Ammitzbøll (KF): Vi er rigtig glade for, at der bliver lagt så meget vægt på energieffektivisering med bindende mål, og også at det i forhold til genopretningsplanerne får et øget fokus. Det er ikke kun grøn omstilling med udbygning af mere VE (vedvarende energi), men også et meget større fokus på energieffektivisering.

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Dan Jørgensen): Hvis vi skal være helt ærlige, har Danmark måske ikke helt haft nok fokus på det i en årrække. Men nu ligger vi virkelig i førerposition i EU og er med til at presse det i den rigtige retning. I Sønderborg havde vi lejlighed til at diskutere det med delegationer fra vist nok 70 lande og 28 ministre. Der havde vi også kommissær Kadri Simson med, og vi brugte lejligheden til hele tiden at skubbe på for at få målet op og få strammet så meget op på ambitionsniveauet som muligt. Det synes jeg er værd at tage med. Lad os fortsætte det gode samarbejde på tværs af partierne i Folketinget for at fremme den dagsorden.

3. Forslag om nedbringelse af metanemissionerne i energisektoren

– *Fremskridtsrapport*

KOM (2021) 0805

Rådsmøde 3886 – bilag 1 (samlenotat side 36)

EU-note (21) – E 29 (EU-nyt af 14/6-22 om opdatering om klar til 55-pakken)

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Dan Jørgensen): I december 2021 fremsatte Kommissionen et forslag, som skal begrænse udledningerne af metan i energisektoren. På rådsmødet vil formandskabet give en status på arbejdet med forslaget.

Forslagets fokus er på olie- og gassektoren, kulsektoren samt på metanudledninger fra energiimport til EU. En begrænsning af metanudledninger i energisektoren vil kunne bidrage til opfyldelsen af EU's klimamål. Området har ikke tidligere været reguleret på EU-niveau.

Med forslaget lægges der bl.a. op til at indføre regler for overvågning, rapportering og verifikation af energisektorens metanlækager. Der stilles også krav til, hvordan lækager skal undersøges og reparereres, ligesom der lægges op til et forbud mod rutinemæssig flaring og begrænsning af afblæsning.

Regeringen ser særdeles positivt på et forbud mod rutinemæssig flaring. Vi arbejder på at indføre et nationalt forbud p.t. Vi ønsker en ambitiøs indsats til bekæmpelse af olie- og gassektorens metanudslip.

Regeringen hilser generelt forslaget velkommen. Vi er i gang med at analysere forslaget nærmere og vil vende tilbage senere for at drøfte det i detaljer.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

4. Forslag til ændring af direktiv om bygningers energimæssige ydeevne

– *Fremskridtsrapport*

KOM (2021) 0802

Rådsmøde 3886 – bilag 1 (samlenotat side 47)

KOM (2021) 0802 – bilag 3 (henvendelse af 17/5-22 fra Historiske Huse)

KOM (2021) 0802 – bilag 1 (henvendelse af 16/2-22 fra CONCITO)

KOM (2021) 0802 - svar på spm. 1 om, hvor mange bevaringsværdige bygninger i Danmark, der ikke vil være omfattet af undtagelsesbestemmelsen i direktivforslag om bygningers energimæssige ydeevne, fra klima-, energi- og forsyningsministeren

KOM (2021) 0802 - svar på spm. 2 om ministeren kan bekræfte, at bevaringsværdige bygninger, der hverken er fredede, omfattet af en bevarende lokalplan eller udpeget af ministeren, skal leve op til direktivets energicertificeringskrav, fra klima-, energi- og forsyningsministeren

KOM (2021) 0802 - svar på spm. 3 om ministeren kan bekræfte, at statens hidtidige støttemuligheder til energirenovering af bygninger, f.eks.

Bygningspuljen, ikke bevilger midler til indvendig isolering, fra klima-, energi- og forsyningsministeren

EU-note (21) – E 29 (EU-nyt af 14/6-22 om opdatering om klar til 55-pakken)

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Dan Jørgensen): Kommissionen fremsatte i december 2021 et forslag til revision af direktivet om bygningers energimæssige ydeevne. På rådsmødet vil formandskabet give en status for arbejdet med forslaget.

Direktivet foreslås ændret for at øge renoveringsretten, energieffektivisere og udbygge vedvarende energi i bygningsmassen. Dette skal bl.a. ske via renoveringshandlingsplaner, minimumsstandarder for bygningers energimæssige ydeevne og introduktion af en standard for nulemissionsbygninger. Kommissionen har derudover med REPowerEU-planen fremsat et ændringsforslag, der inkorporerer solenergi i bygninger.

Regeringen kan generelt støtte en ambition om en grønnere bygningsmasse, og vi er i gang med at analysere forslaget nærmere. Vi vil vende tilbage til udvalget på et senere tidspunkt for at drøfte det i detaljer.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

5. Energisituationen i EU i lyset af situationen i Ukraine

– Politisk drøftelse

Rådsmøde 3886 – bilag 1 (samlenotat side 69)

EU-note (21) – E 29 (EU-nyt af 14/6-22 om opdatering om klar til 55-pakken)

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Dan Jørgensen): Formandskabet har planlagt endnu en politisk drøftelse af energisituationen i EU i lyset af Ukraine-krisen. Drøftelsen forventes især at have stor fokus på den seneste udvikling i EU's gassektor. Den nuværende situation herunder Ruslands reduktion af gasforsyninger via Nordstream understreger, at der er et presserende behov for at sikre EU's energiuafhængighed og få udfaset importen af fossile brændsler fra tredjelande som Rusland. Det skal gøres ved at accelerere den grønne omstilling. Den aktuelle energisituation understreger også behovet for at have beredskabsplaner på plads i alle medlemsstater, hvis situationen eskalere yderligere, og at man frem mod vinteren får fyldt EU's gaslagre.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

6. Eventuelt

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

7. Siden sidst

a) REPowerEU-planen – energiregulerings- og finansieringsforslag

KOM (2022) 0230

KOM (2022) 0230 – bilag 1 (grund- og nærhedsnotat)

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Dan Jørgensen): Kommissionen har ud over at foreslå VE- og EE-målet (vedvarende energi og energieffektivisering) øget også fremsat et forslag om smidigere tilladelsesprocedurer for VE-projekter og etablering af såkaldte go-to-områder. Jeg vil på et senere tidspunkt vende tilbage til udvalget herom.

Kommissionen har desuden fremlagt et forslag om revision af forordningen vedrørende genopretningsfaciliteten. Forslaget skal bane vejen for, at landenes genopretningsplaner kan udvides med initiativer, der bidrager til formålene med REPowerEU-pakken. Regeringen vender også tilbage på denne sag.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

FO Punkt 4. Rådsmøde nr. 3887 (miljø) den 28. juni 2022

EUU alm. del (21) – bilag 583 (kommenteret dagsorden)

Klima-, energi- og forsyningsministeren forelagde punkt 2 og 3 til forhandlingsoplæg og punkt 1, 4 og 5 til orientering samlet under punkt 1.

Miljøministeren forelagde punkt 6 til forhandlingsoplæg og punkt 7 og 9 til orientering.

1. Fit for 55-pakken

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Dan Jørgensen): Fit for 55-pakken er historisk mange forslag, som skal besluttes på én gang. Der er tale om meget komplekse og intensive forhandlinger, hvor forhandlingssituationen udvikler sig løbende. Det er endnu uklart, om det vil lykkes at nå til enighed om alle forslag.

På nuværende tidspunkt ser det ud til, at de sværeste knaster på rådsmødet vil være ambitionsniveauet for et nyt ETS (kvotehandelssystem) på vejtransport og bygninger samt indretningen og størrelsen af en social klimafond. Formandskabet arbejder intensivt på at nå i mål, og der synes p.t. at være en tendens til, at der gives indrømmelser til især de skeptiske lande potentielt på bekostning af det overordnede ambitionsniveau. Jeg arbejder derfor tæt sammen med mine ligesindede kollegaer om at sikre så høje ambitioner i pakken som muligt. Derfor har jeg også taget initiativ til et fælles brev fra i alt ti medlemslande, hvor vi opfordrer til, at behovet for en hurtig beslutning ikke skal overskygge, at vi skal levere på EU's klimamål.

a) Forslag om ændring af direktiv om et system for handel med kvoter for drivhusgasudledninger i EU ("EU's kvotehandelssystem")

– *Evt. generel indstilling*

KOM (2021) 0551

Rådsmøde 3887 – bilag 1 (samlenotat side 2)

KOM (2021) 0550 – bilag 3 (slides fra tekniske gennemgang 28/4-22 om klar til 55-forslagene)

EU-note (21) – E 29 (EU-nyt af 14/6 om opdatering om klar til 55-pakken)

b) Forslag til ændring af EU's kvotehandelsdirektiv om luftfartens bidrag til Unionens emissionsreduktionsmål og passende gennemførelse af en global markedsbaseret foranstaltning ("luftfart i ETS og CORSIA")

– *Evt. generel indstilling*

KOM (2021) 0552

Rådsmøde 3887 – bilag 1 (samlenotat side 23)

KOM (2021) 0550 – bilag 3 (slides fra teknisk gennemgang 28/4-22 om klar til 55-forslagene)

KOM (2021) 0552 – spørgsmål 1 (spm. om effekterne af de øgede omkostninger fra erhvervet i Danmark)

Kopi af KEF alm. del - svar på spm. 423-426 vedr. kvotehandelsdirektivet (kopi af KEF alm. del - svar på spm. 423-426)

EU-note (21) – E 29 (EU-nyt af 14/6-22 om opdatering om klar til 55-pakken)

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

FO 2. Forslag til ændring af forordning om bindende årlige reduktioner af drivhusgasemissionerne fra medlemsstaterne fra 2021 til 2030 ("byrdefordelingsaftalen")

– *Evt. generel indstilling*

KOM (2021) 0555

Rådsmøde 3887 – bilag 1 (samlenotat side 34)

KOM (2021) 0550 – bilag 3 (slides fra teknisk gennemgang 28/4 om klar til 55-forslagene)

EU-note (21) – E 29 (EU-nyt af 14/6 om opdatering om klar til 55-pakken)

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Dan Jørgensen): Med revisionen lægges der op til en væsentlig forøgelse af reduktionsmålet i de ikkekvotebelagte sektorer fra 30 til 40 pct. Der er tale om sektorer som vejtransport, landbrug, bygninger, affald og små industrianlæg. Med revisionen forøges medlemsstaternes nationale reduktionsmål, så de ligger i et spænd mellem 10 og 50 pct. Danmark har sammen med fire andre lande fået det højeste reduktionsmål på 50 pct.

Regeringen er generelt tilfreds med forslaget og kan acceptere et reduktionsmål på 50 pct. Regeringen havde dog samtidig gerne set, at alle lande i højere grad bidrog til at nå det overordnede klimamål.

FO Regeringen lægger derfor stor vægt på, at der sker en højere grad af konvergens mellem de nationale reduktionsmål, og at omkostningseffektivitet tildeles større vægt som fordelingskriterium, så alle lande bidrager tilstrækkeligt til indfrielsen af EU's klimamål. Desværre har det trods vedvarende pres fra Danmark og ligesindede i forhandlingerne indtil videre ikke været muligt at opnå dette.

Regeringen ønsker desuden en mere omkostningseffektiv klimaarkitektur i EU, hvor sektorerne i byrdefordelingsaftalen inkluderes i det nye separate ETS (kvotehandelssystem) og i en landsektorsøjle. Regeringen lægger derfor stor vægt på, at byrdefordelingsaftalen ophører fra 2030 for at banen vejen herfor.

Byrdefordelingsaftalen indeholder desuden en række fleksibilitetsmekanismer, som sikrer en omkostningseffektiv målopfyldelse. For at sikre ambitionsniveauet og den miljømæssige integritet ønsker regeringen ikke at udvide de eksisterende fleksibilitetsmekanismer. Regeringen ønsker dog bedre mulighed for at anvende de eksisterende fleksibiliteter, som kan blive nødvendige for at sikre målopfyldelsen. Regeringen lægger derfor vægt på, at der skabes bedre betingelser herfor. Det gælder også i forhold til at kunne tage stilling til brugen af kvoteannulleringer løbende og opnåelse af et mere transparent og effektivt marked for handel med udledningsrettigheder.

Danmark har allerede en landbrugsaftale, hvor vi har et særdeles højt ambitionsniveau. Med så højt et ambitionsniveau ønsker vi ikke at blive yderligere forpligtede via en revideret byrdefordelingsaftale. Derfor lægger regeringen vægt på at sikre en samlet balance, hvor et højt reduktionsmål modsvares af tilstrækkelig adgang til fleksibilitet, der fortsat tager højde for den danske landbrugsaftale.

Kim Valentin (V): Marie Bjerre og jeg har begge stillet mange skriftlige spørgsmål, så derfor har jeg ikke så mange spørgsmål her. Jeg vil dog gerne bede om en uddybning af lækageproblemet. Når man indfører de regler, der kommer ud af de to forhandlingsoplæg, må man gå ud fra, at produktionen bliver lavere, og så må markedet reagere med enten at købe varer uden for EU, eller at priserne stiger. Hvordan ser ministeren på den del?

Vi kan støtte forhandlingsoplægget.

Anne Valentina Berthelsen (SF): Det er vigtigt både for regeringen og for SF, at vi når vores forpligtelser i byrdefordelingsaftalen. Og så kan det forekomme mig en lille smule underligt, at man har f.eks. projektkreditter liggende, der efter min opfattelse har en ret tvivlsom klimaeffekt. Hvad tænker regeringen om det? Burde det i virkeligheden ikke fjernes, når klimaeffekten er så tvivlsom? Formålet må være, at vi så effektivt som muligt arbejder hen imod at nå de mål, vi sætter os. Det kan regeringen formentlig ikke være uenig i. Burde man ikke erstatte det med noget mere effektivt?

Søren Søndergaard (EL): Vi kan ikke umiddelbart støtte forhandlingsoplægget. Vores grundlæggende kritik er i lighed med en lang række grønne organisationer, at Kommissionens udgangspunkt simpelt hen er for lavt. Reduktionsmål skal højere op for at kunne leve op til Parisaftalen. Jeg ved ikke, om det bliver diskuteret. Det bliver ikke bedre af, at regeringen lægger vægt på fleksibilitetsmekanismen, som vi frygter bare vil blive brugt til at udvande det endnu mere.

Hvorfor bruger man ikke basisåret 1990, men starter med 2005?

Når man diskuterer udledningsrettighederne, hvad er så grunden til, at man vælger 2026-2030? Jeg forstår, at alt med covid-19 spiller ind, men så kunne man tage 2018-2020 som udgangspunkt.

Katarina Ammitzbøll (KF): Hvad er ministerens vurdering af den samfundsøkonomiske omkostning, som kan ligge mellem 21 og 32 mia. kr.? Dels er det et meget stort spænd – der er 30 pct. til forskel – men det er også et rimelig signifikant beløb. Desuden lægger EU op til, at byrdernes fordeles i forhold til bnp pr. capita, og det er på nogle måder måske ikke så godt for Danmark.

Hvorfor tager man ikke de mest omkostningseffektive løsninger på bordet først? Nogle steder kunne man reducere hurtigere. Nogle lande får f.eks. strukturmidler, som også kunne bruges til reduktioner.

Vi bakker op om forhandlingsoplægget, men det er lidt problematisk for os, at det fordeles på den måde. Der er måske andre lavthængende frugter, så man kunne gøre den samfundsøkonomiske belastning mindre i byrdefordelingen.

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Dan Jørgensen): Til Kim Valentin: Lækageeffekter er selvfølgelig altid en reel bekymring, når vi indfører restriktioner, regulering eller endda økonomiske incitamenter internt i EU. Men bekymringen er mindre, når det handler om transport og bygninger end for andre sektorer, al den stund at aktiviteten i de sektorer ikke vil flytte til udlandet. Sagt lidt firkantet bliver der isoleret betragtet ikke mere transport i Beijing af, at der måske bliver mindre i Bruxelles eller København.

Men jeg tror, at Kim Valentin sigter til ting, som er mere knyttede til øget omkostningsniveau i vores forskellige industrielle processer. En af grundene til, at vi ved tidligere lejligheder har diskuteret CO₂-grænsetilpasningsmekanismen (CBAM), er netop, at vi i Europa vil forsøge at få lavet et sy-

stem, hvor vist nok cement, stål og gødning i første omgang bliver omfattet og sikres imod karbonlækage. Man kunne på sigt forestille sig, at det også kunne udvides til andre produktionsvarer. Man starter med dem, fordi de er så udsatte, og fordi de er så energiintensive.

Flere spørger med forskellige vinkler til fleksibilitetsmekanismerne. Her står vi lidt i et dilemma. På den ene side er vi fra dansk side bestemt ikke interesserede i at udvide fleksibilitetsmekanismer, så det på nogen måde kan være med til at undergrave den klimamæssige integritet i forslagene, altså undergrave vores mulighed for at nå målene. På den anden side har vi også selv interesser i, at vi kan bruge dem til at undgå nogle af de u hensigtsmæssigheder, som ligger i den måde, forslaget er skruet sammen på. Det er ikke særlig rationelt hverken ud fra et klimahensyn, et økonomisk hensyn eller et solidaritetshensyn. Nogle lande skal reducere med 10 pct. – vi skal reducere med 50 pct. Man kan nævne et større østeuropæisk land, der ligger lidt sydpå, som bare kan valse rimelig nemt igennem, mens vi, der har den måske mest ambitiøse klimalovgivning i verden, så bliver pressede. Det er ikke helt ideelt for nu at sige det lige ud.

Når alt det er sagt, er vi på bundlinjen ret glade, for samlet set er det ganske ambitiøst. Derfor har vi den pragmatiske holdning, at vi selvfølgelig støtter det, men vi kæmper for to potentielt modstridende målsætninger. Vi tror godt, at vi med snilde kan lægge os der, hvor vi kommer til at gå imod de kræfter, som vil øge fleksibiliteten yderligere og dermed udvande, men hvor vi samtidig kan bruge fleksibiliteten til at sikre, at vi ikke fuldstændig undergraver dansk lovgivning og de aftaler, vi har indgået i Folketinget.

Jeg noterer mig Enhedslistens pragmatiske tilgang til EU. Selv om man ikke er så begejstret for projektet, kan selv en kat, man ikke kan lide, godt bruges til at fange mus en gang imellem. Jeg tror, det er sådan, man skal tolke det, og fred være med det. Det er nok ikke helt sådan, vi ser på det.

Grunden til, at 2004-2005 er referenceåret, er, at det er derfra, man har de første valide data.

Til Katarina Ammitzbøll: Når man prøver at opgøre omkostninger på så aggregeret niveau som tilfældet er her, hvor forskellige forhold gør sig gældende både fra sektor til sektor, men i særdeleshed fra land til land, vil det være temmelig usikkert. Men der er ingen tvivl om, at det er enorme investeringer, hvis man ser på, hvor omfangsrig den nødvendige omstilling egentlig er. Jeg kan bedre lide at kalde det investeringer end omkostninger, for langt de fleste af de nødvendige tiltag kan sagtens gøres på en måde, så man bevarer konkurrencedygtigheden – måske endda styrker den. Det er vi et meget godt eksempel på i Danmark. I Danmark har vi indgået aftaler inden for de sidste snart 3 år på klimaområdet på over 90 mia. kr., inden vi medregner skattereformen, som vi forhandler nu. Vi tæller ikke aftaler lavet før det med. Der er dermed ikke nogen grund til at lægge skjul på, at det er ganske store beløb.

Men det er dog værd at tage med, at den skyggepris, der opereres med, i gennemsnit anslås at være omkring 1.000-1.500 kr. pr. ton CO₂, hvilket hverken er skræmmende eller uretfærdigt. Vi bruger tit virkemidler i Danmark, der er dyrere end det, og kun ganske sjældent har vi mulighed for at bruge virkemidler, der er billigere end det. De beregninger afspejler nok en ret stor divergens, for mange steder vil der stadig være lavthængende frugter, som vi ikke har så mange af i vores eget samfund længere. Nogle af de lavthængende frugter i hold til billige virkemidler er vi i gang med forhåbentlig at plukke nu i form af en grøn skattereform. Det er nok den mest omkostningseffektive

måde, vi kommer til at lave reduktioner på, men der er ikke rigtig nogen lande, der er i nærheden af at have indført noget lignende endnu. Det kan vi håbe, at de gør – det kunne nemlig også hjælpe os i forhold til lækageeffekter. Kim Valentin spurgte til lækageeffekter ud af EU, men der er desværre også mulighed for lækageeffekter internt i EU. Det er et paradoks, at vi kan arbejde for at opfylde krav, som EU har sat, med den mulige konsekvens, at der sker lækageeffekter internt i EU. Det ønsker vi selvfølgelig ikke.

Anne Valentina Berthelsen (SF): Er ministeren enig i, at klimaeffekten af projektkreditterne er tvivlsom? Hvis ministeren er enig, burde man så ikke arbejde for, at det blev fjernet?

Katarina Ammitzbøll (KF): Jeg hører ministeren sige, at byrdefordelingen er rimelig ulige fordelt, og jeg tror, at vi tænker nogenlunde i samme retning om, hvilke lande der har det noget nemt. Hvordan kan man forholde sig til det? Hvordan forholder man sig til den samfundsøkonomiske konsekvens, hvor der er en ret stor usikkerhedsmargin på 10 mia. kr.?

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Dan Jørgensen): Til Anne Valentina Berthelsen: Hvis man skulle starte fra scratch, tror jeg, at vi ville ændre mange ting i forhold til de fleksible mekanismer. Principielt ville vi gerne have, at systemerne var indrettet, så vi slet ikke havde behov for de mekanismer. Eftersom det ikke er tilfældet, lever vi med, at de er der, fordi vi også selv kan få brug for dem. Vi skal kæmpe for at have de muligheder, vi selv kan få behov for. Det er mere noget med, at vi f.eks. kan få behov for at tage mere i kvotehandelssystemet end i byrdefordeling og ikke så meget projektkreditter, hvis jeg har forstået det rigtigt, i forhold til hvad der er muligt i en dansk kontekst. Men det betyder nok, at det bliver svært at forestille sig, at vi også vil kunne lave en større reform, hvor vi tager muligheder ud. Dels har vi selv noget, vi gerne vil fastholde, men andre arbejder for at få endnu flere muligheder. Så vi kommer til at kæmpe for, at mulighederne ikke bliver udvidede, og så kommer vi nok ikke meget længere. Det har ikke været diskuteret, om man skulle begynde at pille f.eks. projektkreditter ud.

Til Katarina Ammitzbøll: Der er ikke noget nemt, kort svar på spørgsmålene om omkostningerne og de samfundsøkonomiske konsekvenser. Det er ret store samfundsøkonomiske omkostninger, men omvendt tror jeg også, at vi fra dansk side vil argumentere for, at langt de fleste af investeringerne er gode. Med de lavthængende frugter mente jeg, at der vil være nogle lande, som hurtigt og nemt kan lave investeringer, der vil give ret store effekter.

Paradoksalt nok er det Danmark og ligesindede lande, som er kommet længst, der får de dyreste reduktioner fremover. Der er en tendens til, at dem, der brokker sig, er dem, der har det nemmest, fordi de ikke har særlig store reduktionskrav. Det er måske lidt firkantet sagt og nok heller ikke helt retfærdigt. De krav, de har, kan de opnå med noget, som jeg ærlig talt ikke forstår, at de ikke har gjort tidligere.

Nu skal det hele ikke lyde så negativt, men udvalget stiller selvfølgelig de svære spørgsmål, og derfor bliver mine svar en afspejling af, hvor der er problemer. Men jeg vil understrege, at Fit for 55 er enestående ambitiøs, og vi kommer samlet set til at presse nogle lande, ovenikøbet i en meget svær tid. I dette lokale synes vi alle sammen, at det netop er i denne svære tid med energiforsyningsikkerhedsproblemer osv., at det giver mening at lave den grønne omstilling, men det er bare langt fra alle mine kollegaer, der ser sådan på det.

Hvis man skal se det en lille smule fra deres side, har vi f.eks. et land, som vi har meget tæt kontakt til, der har over 2 millioner flygtninge lige nu, som skal lave enorme investeringer. Jeg er ikke uden forståelse for, at de har ret store udfordringer, så vi gør, hvad vi kan, for at være pragmatiske og imødekommende, uden at det går ud over det samlede ambitionsniveau. Det er vel også i det lys, man skal se det faktum, at jeg ikke rejser til Bruxelles med knyttede næver og siger, at vi vil have langt mindre krav, på trods af at vi egentlig synes, at fordelingen er lidt uretfærdig. Vi vil have mere konvergens, og det betyder, at nogle andre gerne skulle hæve kravene. Vi synes også, at det ikke er så klogt, hvis nogle lande kun skal reducere med 10 pct. i de byrdebelagte sektorer frem mod 2030, når man har i baghovedet, at de skal være helt neutrale i 2050. Hvordan skal de nå det på 20 år, hvis de kun har reduceret med 10 pct? Det er ikke så godt.

Formanden (Eva Kjer Hansen): Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Enhedslisten, Dansk Folkeparti og Nye Borgerlige har ytret sig imod det.

FO 3. Forslag til ændring af LULUCF-forordningen

– *Evt. generel indstilling*

KOM (2021) 0554

Rådsmøde 3887 – bilag 1 (sammenotat side 45)

KOM (2021) 0550 – bilag 3 (slides fra teknisk gennemgang 28/4 om klar til 55-forslagene)

KOM (2021) 0554 – bilag 2 (Kopi af KEF alm. del - svar på spm. 419-422)

EU-note (21) – E 29 (EU-nyt af 14/6-22 om opdatering om klar til 55-pakken)

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Dan Jørgensen): Med revisionen af LULUCF-forordningen (arealanvendelse, ændringer i arealanvendelse og skovbrug) lægges der op til, at jord- og skovsektoren skal bidrage til EU's samlede klimamål for 2030. Regeringen er generelt tilfreds med forslaget, da det leverer på flere af regeringens prioriteter. Der lægges op til en væsentlig stramning i sektoren i perioden fra 2026 til 2030. Der fastsættes et nettooptagsmål for EU på 310 mio. ton CO₂-ækvivalenter i 2030. Til sammenligning stod sektoren for et nettooptag på 264 mio. ton CO₂-ækvivalenter i 2018. Kommissionen har vurderet, at det kan falde til 225 mio. ton, hvis vi ikke gør noget.

Regeringen lægger vægt på at fastholde det af Kommissionen foreslåede EU-nettooptagsmål. Det vil være en stor sejr, hvis vi får sat et så ambitiøst mål for LULUCF-sektoren. Målet fordeles desuden med et nationalt mål til alle medlemsstater. Mange medlemsstater giver udtryk for, at de får svært ved at levere på deres bidrag – det gælder også for Danmark. Vi blev tildelt et mål svarende til at reducere udledningen i LULUCF-sektoren fra 0,4 mio. ton, men vores klimafremskrivning siger, at nettoudledningen faktisk vil stige med ca. 1,3 mio. ton, hvis vi ikke gør noget.

FO Regeringen lægger generelt stor vægt på, at en omkostningseffektiv omstilling på tværs af EU kan lade sig gøre. Det gælder også i relation til fordeling af nationale mål. Regeringen er klar til at acceptere Kommissionens forslag for 2030-mål for Danmark, men lægger i den forbindelse stor vægt på, at de danske mål ikke ender med at overstige det af Kommissionen foreslåede.

Kommissionen foreslår også, at der etableres årlige delmål i 2026 til 2029 for medlemsstaterne. Flere medlemsstater har været meget kritiske over for dette, og det er derfor ikke en del af formandskabets aktuelle kompromistekst. I stedet foreslås et budget for årene 2026 til 2030, som ikke må overskrides. Den aktuelle kompromistekst indeholder dog fortsat krav om at overholde 2030-målet, så det samlede ambitionsniveau fastholdes.

Danmark har nogle særlige udfordringer i årene 2026 til 2029. LULUCF-sektoren er kendetegnet ved store udsving i udledningen over tid. Fremskrivninger viser øgede udledninger i LULUCF-sektoren i de kommende år, især for skove. Formentlig skyldes det, at mange danske skove er hugstmodne. Dog ventes størstedelen af udledningerne fortsat at komme fra jorde, især lavbunds-jorde.

Regeringen lægger derfor stor vægt på, at der tages hensyn til de særlige omstændigheder, som gælder for Danmark, således at danske delmål vil være realistiske at indfri inden for rammerne af landbrugsaftalen. Hermed kan der bl.a. tages hensyn til Danmarks aldrende skove. Det er dog vig-

tigt at fastslå, at et sådant hensyn til Danmarks delmål ikke skal have konsekvenser for opfyldelsen af det samlede EU-mål. Dermed bevares den miljømæssige integritet af forslaget.

EU's klimaarkitektur giver i dag udfordringer i forhold til at sikre en effektiv klimaindsats i land- og skovbrug. Udfordringerne kan reduceres ved at integrere udledninger og reduktioner fra landbruget og LULUCF i en fælles landsektor. Regeringen lægger derfor stor vægt på, at der etableres en landsektor for 2031, så der sættes en fælles reduktionsmålsætning. Regeringen lægger samtidig vægt på, at landsektoren så vidt muligt implanteres med EU-sektorregulering, der sikrer opfyldelse af fælles EU-mål. Når dette er sagt, er realiteten desværre, at der ikke er støtte til etablering af landsektoren, men vi arbejder stadig aktivt for at få dette element afspejlet.

LULUCF-forordningen er kompleks. Regeringen lægger vægt på simplificering af forordningens regnskabsregler og regelforenklning på landbrugsområdet generelt. Fangst og lagring af biogen CO₂ (BECCS) har et stort potentiale, og det er vigtigt, at dette også bliver anerkendt i EU. Regeringen lægger vægt på, at negative emissioner fra permanent lagring af kulstof- og biogene kilder gennem fangst og lagring af CO₂ skal kunne bidrage til indfrielsen af EU's klimamål allerede i 2030.

Kim Valentin (V): Vi kan støtte forhandlingsoplægget.

Vi mener, at der skal lægges vægt på, at der etableres et fælles markedsbaseret certificeringssystem på kulstoflagring inden for den nye landsektorsøjle efter 2030, der kan operere parallelt med EU-finansiering og finansiering fra private aktører, og som skal understøtte kulstoflagring i sektoren. Et certificeringssystem skal opbygges på et transparent grundlag, og det skal være obligatorisk at indlevere data om LULUCF-optag fra de enkelte medlemsstater.

Anne Valentina Berthelsen (SF): Jeg kunne godt tænke mig, at man skærpede en anelse, at man arbejder for at få forsimplet de regneregler, som sikrer, at det faktisk er LULUCF-udledningerne, der sættes mål for. Den diskussion har vi haft tidligere. Er ministeren indstillet på det? Deler regeringen opfattelsen, og kan det i så fald lade sig gøre?

Søren Søndergaard (EL): Vi kan ikke støtte forhandlingsoplægget. Vi synes i lighed med Danmarks Naturfredningsforening, at Kommissionens udgangspunkt er for lavt. Det går et skridt i den rigtige retning, men spørgsmålet er, om man overordnet når målsætningerne.

Når regeringen i sit mandat lægger stor vægt på at lægge udledninger og reduktioner fra landbruget og LULUCF sammen i landsektoren fra 2031, kunne vi være noget nervøse for, at skovsektoren vil blive brugt til at dække over, at der faktisk ikke sker noget i landbruget. Det er en kæmpe bekymring for os, og vi kan ikke føle os sikre på, at selv det her lille skridt rent faktisk fører til den overordnede målsætning.

Katarina Ammitzbøll (KF): Vi kan støtte forhandlingsoplægget.

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Dan Jørgensen): Anne Valentina Berthelsen spurgte til regnskabsreglerne. Vi deler bekymringen, og vi imødekommer ønsket, så vi arbejder for, at de kommer til at afspejle de faktiske udledninger i højere grad, end der lægges op til nu.

Anne Valentina Berthelsen (SF): Det tager vi gerne imod i SF, og så kan vi støtte forhandlingsoplægget.

Katarina Ammitzbøll (KF): Jeg forstod og kunne læse i nogle af høringssvarene, at det godt kan have implikationer for vores landbrug. Vi kommer nok ikke til at producere færre fødevarer, i lyset af den krise vi står i, men tværtimod flere. Kan nogen af de krav, der stilles nu, medføre, at vores landbrug skal være klimaneutralt i 2035 og ikke 2050?

Formanden (Eva Kjer Hansen): Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Enhedslisten, Dansk Folkeparti og Nye Borgerlige har ytret sig imod det.

Se også kommentar fra Kim Valentin og ministerens svar under rådsmødepunkt 2.

4. Forslag om ændring af forordning om styrkelse af præstationsnormer for nye personbilers og nye lette erhvervskøretøjs CO2-emissioner ("CO2-krav til nye lette køretøjer")

– *Evt. generel indstilling*

KOM (2021) 0556

Rådsmøde 3887 – bilag 1 (samlenotat side 59)

KOM (2021) 0550 – bilag 3 (slides fra teknisk gennemgang 28/4 om klar til 55-forslagene)

EU-note (21) – E 29 (EU-nyt af 14/6-22 om opdatering om klar til 55-pakken)

Punkt 1, 4 og 5 blev forelagt samlet under punkt 1.

5. Forslag om oprettelse af en social klimafond

– *Evt. generel indstilling*

KOM (2021) 0568

Rådsmøde 3887 – bilag 1 (samlenotat side 74)

KOM (2021) 0550 – bilag 3 (slides fra teknisk gennemgang 28/4 om klar til 55-forslagene)

EU-note (21) – E 29 (EU-nyt af 14/6-22 om opdatering om klar til 55-pakken)

Punkt 1, 4 og 5 blev forelagt samlet under punkt 1.

FO 6. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om krav til visse råvarer og produkter associeret med afskovning og skovforarmelse, før de gøres tilgængelige på EU's indre marked eller eksporteres, samt ophævelse af forordning (EU) nr. 995/2010

– *Generel indstilling*

KOM (2021) 0706

Rådsmøde 3887 – bilag 2 (samlenotat side 2)

KOM (2021) 0706 – bilag 3 (henvendelse af 3/3-22 fra Greenpeace)

Miljøministeren (Lea Wermelin): Verdens skove er helt afgørende i kampen mod klima- og biodiversitetskrisen. Skovene er livsgrundlaget for millioner af mennesker, også oprindelige folk. En af de absolut største trusler mod verdens skove er den massive rydning, der foregår med henblik på at skaffe træ og til udvidelse af landbrugsområder.

EU er en af verdens største importører af varer, der bidrager til den globale skovrydning. Derfor har det i flere år været en dansk prioritet at få fælles EU-regler, der skal dæmme op for den EU-drevne afskovning. Med dette forslag ser det ud til, at vi rykker et stort skridt i den rigtige retning. Derfor har regeringen hilst Kommissionens forslag velkommen, og vi har støttet det igennem forhandlingerne.

Vi har først og fremmest lagt stor vægt på, at forordningen bliver ambitiøs og effektiv, og at den adresserer både skovrydning og skovforringelse. Vi har derfor også arbejdet for, at forordningen udvides til at omfatte andre økosystemer end skovene, som f.eks. vådområder og savanner, og vi er positive over for en udvidelse af forordningen til både flere råvarer og produkter.

Selv om vi er ambitiøse, er der desværre også medlemslande, som trækker i den anden retning, så det ser ikke umiddelbart ud til, at vi får hævet barren i denne omgang. Men omvendt bliver ambitionsniveauet heller ikke svækket, og det kan vi godt tage en del af æren for. Under alle omstændigheder vil der 2 år efter ikrafttrædelsen være en revision af forordningen, hvor vi kan presse på igen.

Regeringen støtter forslaget introduktion af due diligence-forpligtelser til erhvervet og kravet om sporbarhed og geolokalisering for at sikre det bedst mulige kendskab til varernes oprindelse.

Vi lægger stor vægt på, at forordningen er effektiv, operationel og proportionel, og at den ikke pålægger erhvervet unødvendige byrder. I den forbindelse ser det bl.a. ud til, at vi lykkes med at få et mere strømlinet due diligence-system, hvor forpligtelsen primært påhviler operatøren, der første gang markedsfører produktet i EU.

Det er vigtigt for regeringen, at forslaget fokuserer på EU-samarbejdet med tredjelande. Ikke mindst, at EU søger at fremme vilkårene for de fattigste og mest marginaliserede grupper. Jeg er glad for, at vi lykkedes med at få skrevet hensynet til oprindelige folk eksplicit ind i forslaget for at sikre deres inddragelse og deres rettigheder.

Alt i alt er det et forslag, som vi kan være godt tilfredse med, og som reelt kan gøre en forskel for verdens skove, for biodiversiteten og for klimaet.

FO Derfor er det regeringens holdning, at vi generelt kan støtte kompromisforslaget, og vi vil gå til de afsluttende forhandlinger med følgende forhandlingsoplæg:

Regeringen

- lægger stor vægt på at sikre et ambitiøst og effektivt forslag, der understøtter indfrielsen af FN's verdensmål og Parisaftalen via en bæredygtig omstilling af relevante landbrugs- og fødevarer-systemer især i udviklingslandene, men også i samarbejde med tredjelande generelt.
- lægger stor vægt på, at forslaget indrettes i overensstemmelse med WTO's regelsæt, herunder at kritiske globale fødevarerforsyningskæder fortsat sikres.
- lægger stor vægt på, at forslaget kommer til at adressere menneskerettigheder, herunder især oprindelige folks rettigheder som beskrevet i FN's erklæring om dette, ikke mindst i systemet for benchmarking af lande.
- lægger stor vægt på, at produktgrupper og genstandsfelt fastholdes og derudover udvides til at gælde øvrige økosystemet som savanner og vådområder.
- lægger stor vægt på at mindske de erhvervsøkonomiske og administrative omkostninger bl.a. ved at tillade national fleksibilitet og indføre risikobaseret kontrol frem for fastsatte kontrolnumre.
- lægger stor vægt på, at due diligence-krav, herunder krav om sporbarhed og produkters oprindelse fastholdes, dog således at due diligence-kravet kun bør gælde operatører, mens forhandlere ikke skal foretage due diligence, men har et ansvar for, at de konkrete produkter kan spores tilbage til operatøren, og at der her er foretaget due diligence.
- lægger vægt på, at forslaget udarbejdes i overensstemmelse med øvrige EU-initiativer, der omhandler due diligence og virksomheders rapporteringsforpligtelser.

Anne Valentina Berthelsen (SF): Der er stor glæde fra SF's side over ambitionsniveauet i regeringens oplæg, især hvad angår oprindelige folks rettigheder og opbakningen til at inkludere andre økosystemer end skov. Det har vi kæmpet for længe, så det er fantastisk. Det er også rigtig godt, at man støtter op om Kommissionens forslag om due diligence og sporbarhed, herunder geolokalisering.

Jeg har dog en enkelt bekymring for, om vi lidt utilsigtet får lavet et lillebitte hul i lovgivningen. Der står i oplægget, at det ikke vurderes at være nødvendigt at stille krav om due diligence for store forhandlere på grund af deres markedsandel, idet produkter, der videresælges af forhandlere, som udgangspunkt allerede er omfattet af due diligence. Er der en risiko for, at vi får noget til at falde ned imellem to stole? Det er vi ikke interesserede i. Ud over det støtter vi forhandlingsoplægget, og så må vi se, hvordan ambitionsniveauet udvikler sig i de andre lande.

Søren Søndergaard (EL): Vi er positive over for forslaget, og vi kan generelt bakke op om forhandlingsoplægget.

Der har dog sneget sig nogle bekymrende ting ind. Vi glæder os selvfølgelig over, at regeringen støtter en ambitiøs og effektiv afskovningsforordning, som der står i samlenotatet, men vi ved, at

der har været en hed diskussion i Rådet om skovforringelser. Derfor vil vi opfordre regeringen til at fastholde en stærk definition, for det vil kunne udtynde det, hvis man får en udvanding af definitionen. Hvordan er forhandlingssituationen? Hvilke lande prøver at udvande, og hvilke lande kan vi regne som allierede?

Regeringen bakker op om at inkludere råvarer i forordningen. Det er vi også meget tilfredse med. Men man anvender formuleringen »administrativt håndterbart«. Kan det ikke være i strid med WTO-regler? Jeg tror ikke, at det er en term, der anvendes i WTO. Kunne man ikke i stedet arbejde for mere faste kriterier? Man kunne f.eks. sørge for, at råvarer som gummi, majs, animalske produkter osv. bliver omfattet.

Regeringen nævner i samlenotatet, at man ønsker krav til finansielle institutioner. Det synes vi sådan set er en rigtig god idé, men det er ikke inkluderet i regeringens generelle holdning. Hvordan vil man rejse det spørgsmål? Jeg tror, at det er for sent at få det ind nu, men vil man rejse det nu med henblik på revisionen om 2 år? Det kræver, at det bliver sagt i forhandlingerne.

Vi har i visse kredse haft en ret heftig diskussion om EU-Mercosur-aftalen og afskovningen af Amazonas med alt det dårlige, det medfører, ikke bare for indfødte folk, men også for folk, der vil afdække, hvad der foregår. De risikerer at blive skudt. Hvordan vurderer ministeren, at denne forordning konkret vil påvirke det område?

Kim Valentin (V): Venstre kan støtte forhandlingsoplægget.

Katarina Ammitzbøll (KF): Vi synes, at det er et rigtig godt og enormt vigtigt oplæg. Hvis det kan gennemføres og få bred opbakning, kan EU virkelig løfte, og så viser EU sig fra sin rigtig gode side. Der er ingen tvivl om, at der er et stort behov for det. Det er virkelig positivt, at det breder sig ud til råvarer, men også at der er fokus på biodiversitet og et meget stærkt fokus på oprindelige folk. Det er meget vigtigt, og Danmark har traditionelt altid haft en stærk position på det område. Det er vigtigt, at der kommer en kontrolmekanisme, for hvis det skal have en virkning, er der nødt til både at være krav, men det skal også kunne implementeres.

Ligesom Søren Søndergaard er vi også interesserede i, hvor man ser modstand, for det kan næsten lyde for godt til at være sandt.

Anne Sophie Callesen (RV): Jeg vil rose regeringen for ambitionsniveauet. Det er helt uhørt, men det skal jo til en gang imellem. Vi støtter forhandlingsoplægget og ser frem til at høre svarene på de spørgsmål, som kollegaerne har stillet.

Miljøministeren (Lea Wermelin): Jeg har rigtig store forhåbninger til denne regulering, fordi der er så stort et behov for, at vi ikke alene passer på vores natur, men også får kigget på det, der globalt driver tabet af biodiversitet. Afskovning er en af de helt store trusler. Jeg deltog i morges i en større konference om afskovning, som Danmark var vært for, fordi vi har formandskabet i Amsterdam-partnerskabet. En af Amazonasaktivisterne, som også talte på COP26 i Glasgow, var med, og betydningen af, at vi også taler om oprindelige folks kamp, blev understreget. De er i frontlinjen, så der var en klar opfordring til det danske Folketing, også fra hende.

Flere pegede på vigtigheden af oprindelige folk, som er en dansk prioritet, og vi er glade for, at det er skrevet direkte ind.

Til Anne Valentina Berthelsen: Vi havde også gerne set udvidelsen til andre økosystemer. Det er ikke forventningen, at det kommer med nu, for der har ikke været opbakning til det, men vi forventer at løfte det igen, når vi skal revidere om 2 år. Bekymringen er selvfølgelig, om presset på naturarealerne bare rykker over til andre økosystemer.

Både Anne Valentina Berthelsen og Katarina Ammitzbøll nævner due diligence og geolokalisering. Jeg tror, at det er et af de store værktøjer til at sikre den sporbarhed, som er nødvendig, hvis lovgivningen skal være effektiv.

Anne Valentina Berthelsen spørger, om der ikke er et hul i lovgivningen i forhold til de store forhandlere. Vi har vurderet, at der ikke skal være dobbelt due diligence. Forhandlerne bliver afkrævet at sikre, at koblingen til dem, der har markedsført produkterne i første omgang, skal sikres. Der er mulighed for at se, om det kommer til at fungerer på den måde, når vi åbner for revidering om 2 år.

Til Søren Søndergaard: Definitionsdiskussionen har fyldt meget. Vi har fastholdt ønsket om, at ikke bare afskovning, men også skovforarmelse er med. Definitionen nu er på primærskove, så man kunne godt have haft en bredere definition. Det synes vi kunne have været fornuftigt, men det er det kompromisforslag, der ligger nu.

Det samme gælder i forhold til råvarer, hvor vi i den danske afskovningsstrategi har en bredere definition end det, som EU-reguleringen lægger op til.

Jeg tænker ikke, at det er min opgave at gennemgå, præcis hvordan de forskellige lande har stillet sig, men vi kan i hvert fald se, at der har været lande, som har trukket i en anden retning.

Hvad angår det administrativt håndterbare, er det blevet vurderet, at det er i overensstemmelse med WTO-reglerne.

NOT Det kan være, at der skal spørges skriftligt om de finansielle institutioner, så jeg er helt med på, hvad spørgsmålet gik på.

Hvad angår handelsaftaler, og hvordan det kan være en løftestang i at sikre, at vi ikke bruger varer, der er koblet til afskovning, ligger der i forslaget, at vi skal samarbejde med tredjelande omkring implementeringen af reguleringen. Det vil sige, at vi får hele værdikæden med, og det er derfor, at den lovgivning er så stærk.

Jeg er generelt meget enig i, at de elementer, der bliver berørt, gør, at vi har en forhåbning om, at EU her har en reel mulighed for at påvirke hele værdikæden, altså helt ude, hvor afskovningen sker. Men det er også et spørgsmål om at tage det ansvar på sig, at vi i dag er nogle af dem, der driver den afskovning, fordi vi importerer nogle af de varer, der bliver produceret, som fører til afskovningen. Deri ligger også en forpligtigelse.

Formanden (Eva Kjer Hansen): Det ville have været smadderuheldigt for Europaudvalgets medlemmer, hvis man ønskede ændringer i det, der bliver aftalt. Hvorfor bliver det forelagt til forhandlingsoplæg i dag og ikke på et tidligere tidspunkt, hvor det ville give mening?

Miljøministeren (Lea Wermelin): Vi har fra dansk side haft en interesse i, at vi får lukket det punkt og når til enighed. Men det skyldes også, at det franske EU-formandskab har presset på for en meget intensiv proces og forhandlingsforløb, fordi de selv har ønsket at få forhandlet en aftale på

plads, inden Tjekkiet og derefter Sverige overtager EU-formandskabet. Forslaget er desuden meget komplekst. Vi har tidligere diskuteret det i Europaudvalget, og det har taget noget tid at få klarlagt de erhvervsøkonomiske og statsfinansielle omkostninger. Det har gjort, at det har været en meget presset proces. Vi har ikke haft mulighed for at forelægge forhandlingsoplægget før nu, men udvalget har tidligere modtaget grund- og nærhedsnotat om sagen. Det indgik også i samlenotatet forud for miljørådsmødet i marts 2022 og forelæggelsen i udvalget af dagsordenen på det tidspunkt. Vi ønsker kun at give udvalget så gode vilkår som overhovedet muligt.

Formanden (Eva Kjer Hansen): Jeg undskylder, at det går ud over ministeren, for det kunne være så mange andre ministre, det gik ud over. Men det næste punkt på dagsordenen er samråd med udenrigsministeren om, hvorfor vi får forelagt mandater på tidspunkter, hvor det ikke giver mening at kommentere på det indholdsmæssige. Jævnfør vores seneste optælling bliver 38 pct. af forhandlingsoplæggene i Europaudvalget forelagt under en uge før vedtagelsen af en aftale. Og så giver det jo ingen mening – så er vi kun et gummistempel her i udvalget.

Jeg forstår, at forslaget er fremsat den 17. november 2021, og så har vi, så vidt jeg kan se, hørt om det på et par europaudvalgsmøder, senest den 14. marts 2022. Har der ikke været mulighed for at forelægge forhandlingsoplæg efter drøftelsen den 14. marts 2022, så man kunne være på den sikre side, hvis det franske formandskab ville have det igennem? Jeg kan måske regne ud, at ministeren nok ikke har været så meget inde over det, men det er ministerens ansvar, at vi står med et eksempel på en sag, hvor det ikke giver så meget mening, når vi behandler det. Synes ministeren ikke, at det er superærgeligt at tage den endelige drøftelse med Europaudvalget på et tidspunkt, hvor vi ikke kan ændre noget som helst?

Miljøministeren (Lea Wermelin): Jeg har kun et ønske om et godt samarbejde med Europaudvalget, og vi har diskuteret det ad nogle omgange, hvor det har været ret klart, hvilke prioriteter Folketingets partier har. Jeg synes, at vi er lykkedes med at komme igennem med en række af de politiske prioriteter, der tegnede sig fra Folketingets partier, dels i forhandlingerne, hvor det har været et presset forløb under det franske formandskab, dels skulle konsekvensberegningerne være færdige. Budskabet er i hvert fald modtaget, og vi ønsker kun, at udvalget får det i så god tid som muligt.

Formanden (Eva Kjer Hansen): Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Nye Borgerlige har ytret sig imod det.

7. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om overførsel af affald og om ændring af forordning (EU) nr. 1257/2013 (EU) 2020/1056

– *Fremskridtsrapport*

KOM (2021) 0709

Rådsmøde 3887 – bilag 2 (samlenotat side 17)

Miljøministeren (Lea Wermelin): Forslaget skal fremme omstillingen til en cirkulær økonomi og sikre en miljømæssigt forsvarlig håndtering af affald. Forslaget har tre elementer:

- Man vil styrke et mere effektivt indre marked for genbrug og genanvendelse af affald internt i EU. Det skal gøre det lettere at overføre affald til genanvendelse og genbrug inden for EU. Det vil også gøre det mere attraktivt at investere i innovation og udvikling af nye løsninger.
- Forslaget skal sikre, at EU ikke eksporterer sine affaldsproblemer til tredjelande uden for EU.
- Forslaget skal sikre en mere effektiv indsats mod ulovlige overførsler af affald. Der er behov for en indsats mod grænseoverskridende affaldskriminalitet med fokus på indsamling, implementering og håndhævelse af lovgivningen på tværs af EU.

Regeringen ser forslaget som et vigtigt element i omstillingen til en cirkulær økonomi. Det kan være med til at styrke opbyggelse af cirkulære kompetencer og materialekredsløb i EU.

Forslaget understøtter implementeringen af affaldshierarkiet i EU ved at gøre det nemmere at eksportere til genanvendelse og genbrug og gøre det sværere at eksportere til bortskaffelse og deponi. I den forbindelse er ensartet implementering, bedre håndhævelse og bekæmpelse af ulovlige overførsler en vigtig del af forslaget, der skal sikre, at affaldet håndteres miljømæssigt forsvarligt.

Endelig imødekommer forslaget et dansk ønske om, at EU ikke skal eksportere sine affaldsproblemer ud af EU. Regeringen byder derfor forslaget og de tre indsatsområder velkommen.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

8. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

9. Siden sidst

Miljøministeren (Lea Wermelin): Jeg forventer at vi skal forelægge forhandlingsoplæg på sagerne i andet halvår af 2022.

a) Direktivet om industrielle emissioner

Punktet fremgår ikke af dagsordenen, men blev tilføjet under mødet.

Miljøministeren (Lea Wermelin): Revisionen har til formål at reducere miljøskadelig forurening fra agroindustrielle anlæg. Der indføres en række nye forpligtelser, og direktivet udvides til at omfatte kvægbrug.

Regeringen er positiv over for forslaget. Det vil kunne bidrage til Danmarks 70-procentsklimamål, give miljøgevinster og understøtte bæredygtig produktion.

b) Forordning om et europæisk forureningsregister

Punktet fremgår ikke af dagsordenen, men blev tilføjet under mødet.

Miljøministeren (Lea Wermelin): Forslagets primære formål er at fremme offentlighedens adgang til miljøoplysninger om agroindustrielle anlæg.

Regeringen er positiv over for forslaget. Det vil have en positiv miljø- og klimaeffekt og understøtte lige konkurrencevilkår. Det er bl.a. godt, at man giver offentligheden bedre adgang til miljøoplysninger i overensstemmelse med principperne i Århuskonventionen.

c) Fluorholdige drivhusgasser (F-gasser)

Punktet fremgår ikke af dagsordenen, men blev tilføjet under mødet.

Miljøministeren (Lea Wermelin): Forslaget sigter på at begrænse udledningen af de potente fluorholdige drivhusgasser ved at fremskynde nedtrapningen af mængden af gasser, der lovligt kan markedsføres. Regeringen hilser forslaget velkommen og er enig i behovet for en yderligere begrænsning af udledning af F-gasser.

d) Ozonlagnedbrydende stoffer

Punktet fremgår ikke af dagsordenen, men blev tilføjet under mødet.

Miljøministeren (Lea Wermelin): Forslaget sigter på at begrænse udledningen af de potente stoffer ved at udvide kravene om genanvendelse eller sikker destruktion.

Regeringen hilser forslaget velkommen og støtter bl.a., at flere typer affald med ozonlagnedbrydende stoffer genanvendes eller destrueres på en miljøforsvarlig måde.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

Punkt 5. Samråd med udenrigsministeren vedr. samrådsspørgsmål S om forhandlingsoplæg med kort varsel

EUU alm. del (21) – samrådsspørgsmål S

Samrådsspørgsmål S

Stillet af Eva Kjer Hansen og Anne Sophie Callesen

»Er ministeren enig i, at Folketinget reelt er reduceret til et gummistempel, når sager forelægges Europaudvalget til forhandlingsoplæg med så kort varsel og så sent i forhold til beslutningen i Rådet, at det reelt ikke er muligt at påvirke indholdet længere, som det eksempelvis var tilfældet to gange i uge 25: 1) forhandlingsoplæg i sagen om grænsekodex og 2) revideret forhandlingsoplæg i sagen om bæredygtigt flybrændstof, og som også påvist i den seneste opgørelse af forelæggelser for perioden 2014-2019, der viser, at 38,2 pct. af sagerne der forelægges 1-7 dage, før Coreper giver mandat til at indlede forhandling med Europa-Parlamentet, heraf 8,1 pct. samme dag eller efter, Coreper giver mandat til at indlede forhandling med Europa-Parlamentet.«

Eva Kjer Hansen (V): Vi har lige haft en forelæggelse fra miljøministeren som det seneste eksempel, hvor det ikke gav mening at kommentere på det indholdsmæssige, fordi der bliver truffet beslutning i Rådet om den konkrete sag på tirsdag. I og med at sagen har været diskuteret nogle gange undervejs, og den er helt fra efteråret, undrer vi os i Europaudvalget over, at den ikke er blevet forelagt til forhandlingsoplæg på et langt tidligere tidspunkt.

Samrådet i dag tager sit udgangspunkt i, at vi på det seneste har oplevet en række sager blive forelagt på et meget sent tidspunkt. Vi havde to i uge 25, hvor vi alle sammen var i fuld færd med at debattere under forbeholdsafstemningen og var ude i landet. Den seneste optælling viser, at 38 pct. af forhandlingsoplæggene bliver forelagt i de 7 dage, inden der bliver truffet afgørelse. Ud af dem bliver 8 pct. forelagt, efter afgørelsen er truffet. Det synes vi er en ret stor udfordring. Forhandlingsoplæggene kommer alt for sent, og det ender i virkeligheden med at reducere Folketingets Europaudvalg til et gummistempel, fordi vi reelt set ikke kan ændre noget som helst på indholdet, når det er så sent, i forhold til at afgørelsen bliver truffet.

Udenrigsministeren (Jeppe Kofod): Jeg lægger stor vægt på et velfungerende samarbejde mellem regeringen og Folketingets Europaudvalg og på god inddragelse af Europaudvalget i EU-sagerne. Det har været en af ledetrådene i mit arbejde som udenrigsminister.

Derfor kan jeg også slå fast med det samme: Europaudvalget er ikke og må aldrig blive et gummistempel i EU-sagerne. Tværtimod spiller Europaudvalget en nøglerolle i den danske EU-beslutningsproces, som det ligger regeringen meget på sinde at værne om. Det er Europaudvalget, der fører parlamentarisk kontrol med regeringen i europapolitikken.

Samrådsspørgsmålet er foranlediget af to konkrete sager. Det er ressortministeren, der er ansvarlig for håndteringen af sager på ministerens område. Jeg har ikke mulighed for at gå nærmere ind i de konkrete sager – heller ikke den med miljøministeren.

Samrådsspørgsmålet er derudover baseret på to opgørelser af forelæggelser for perioden 2014-2019, der viser:

»at 38,2 pct. af sagerne der forelægges 1-7 dage, før Coreper giver mandat til at indlede forhandling med Europa-Parlamentet, heraf 8,1 pct. samme dag eller efter, Coreper giver mandat til at indlede forhandling med Europa-Parlamentet.«

Med risiko for, at det bliver lidt teknisk, vil jeg gerne kommentere på begge opgørelser. Jeg starter med den sidste.

Det undrer mig, at samrådsspørgsmålet baserer sig på statistik, fra før denne regering tiltrådte, nemlig fra 2014-2019. Jeg håber, at spørgerne er opmærksomme på, at der under denne regering er blevet rettet markant op på antallet af for sent forelagte sager.

På samrådet i Europaudvalget den 4. marts 2020, hvor samrådsspørgsmål G blev besvaret, gjorde jeg det klart, at min målsætning for så vidt angår antallet af sager, der forelægges samme dag eller endda efter, Coreper giver mandat til at indlede forhandling med Europa-Parlamentet, var at komme så tæt på nul som muligt.

Jeg gjorde det klart, at det efter min opfattelse ikke er tilfredsstillende, at man under skiftende regeringer i perioden fra 2010 til 2019 har forelagt 8-9 pct. af forhandlingsoplæggene samme dag eller efter, Coreper giver mandat til forhandlingerne med Europa-Parlamentet. Heller ikke selv om skiftende regeringer behørigt har taget parlamentarisk forbehold i de pågældende tilfælde.

Jeg lovede derfor udvalget, at jeg ville arbejde for, at regeringen forbedrede statistikken. Og det er lykkedes. I 2021 blev 1 af i alt 48 forhandlingsoplæg forelagt samme dag eller efter, Coreper giver mandat til forhandlingerne med Europa-Parlamentet. Det er en markant forbedring i forhold til det tidligere mønster, hvor det skete i 8-9 pct. af sagerne.

Jeg vil i løbet af sommeren sende en status for, hvordan det er gået med tallene i første halvår af 2022. Foreløbig ser det ud til, at den gode tendens fortsætter, og at det går væsentlig bedre med rettidigheden i dag. Det synes jeg hører med.

Det betyder ikke, at der ikke er plads til forbedringer. Og det er nu, jeg vender mig mod den anden opgørelse i samrådsspørgsmålet. Her fremgår det, at: »38,2 pct. af sagerne forelægges 1-7 dage, før Coreper giver mandat til at indlede forhandling med Europa-Parlamentet«. Det er altså sager, der forelægges i sidste øjeblik. Min holdning, som jeg klart har givet udtryk for, er, at vi – når det overhovedet er muligt – skal forelægge forhandlingsoplæggene i Europaudvalget tidligere end i sidste øjeblik.

På samrådet i marts 2021 drøftede vi, hvordan problemet kan løses. Den såkaldte EU-reformgruppe har i mellemtiden fremlagt en rapport, der bl.a. lægger op til netop det. Regeringen ser positivt på forslaget om en tommelfingerregel for, hvornår forhandlingsoplæg senest bør forelægges. Det kan bidrage til større forudsigelighed for både Folketinget og regeringen og til at nedbringe antallet af sager, der forelægges i sidste øjeblik.

Det er dog afgørende at holde fast i, at det er en tommelfingerregel. Af mange forskellige grunde udvikler forhandlingerne sig jævnligt på en måde, som vi – uanset de bedste intentioner – ikke kan gardere os imod eller forudsige. Vi ved ikke altid, hvornår en sag står til vedtagelse i Rådet. Og når

vi har en indikation på det fra formandskabet, er det langt fra sikkert, at det holder. Et formandskab ændrer hele tiden på tidsplaner, som forhandlingerne skrider frem. Nogle gange udskyder de vedtagelser. Andre gange fremrykker de vedtagelser. Det afhænger af forhandlingsdynamikken. Derfor er det – i den virkelige verden – ikke ligetil for regeringen at love, at et forhandlingsoplæg forelægges f.eks. 2 måneder før vedtagelsen.

Det er vigtigt, at der er forståelse for det i Europaudvalget, hvis vi sammen vedtager en ny tommelfingerregel for, hvornår forhandlingsoplæggene forelægges. Det spørgsmål kan vi vende tilbage til, når Folketinget har afsluttet sin behandling af EU-reformgruppens rapport.

Til slut vil jeg gentage, at regeringen vil fortsætte sit arbejde for at sikre det bedst mulige samarbejde med Europaudvalget om EU-sagerne. Det er den eneste interesse, vi har i det spørgsmål.

Eva Kjer Hansen (V): Det glæder mig, at ministeren lægger ud med en positiv tilgang til det og en tro på, at tallene er blevet markant forbedret. Når vi i samrådsspørgsmålet refererer til undersøgelsen fra 2014-2019, skyldes det, at det er den seneste samlede opgørelse, vi har. Så jeg synes, at vi skal få en samlet opgørelse fra 2019 og frem og gerne fordelt på de enkelte fagområder, så vi kan se, om der er særlige steder, hvor det halter i forhold til andre.

Vi har lige haft fire sager inden for ganske få uger, hvor vi med meget kort varsel skulle forholde os til noget. Så spiller Folketinget jo ikke den nøglerolle, som ministeren siger, at det er supervigtigt, at Europaudvalget gør. Så er der behov for, at man ikke kun har en løs drøftelse, men at Folketinget får vished for, at de synspunkter, der er blevet givet i Europaudvalget, er taget med.

Jeg studser over, at regeringen i argumentationen om forelæggelser af forhandlingsoplæg vælger at gøre det så afhængigt af formandskabet og formandskabets proces. Man kan vel stå i egen ret og sige, at med forløbet indtil nu er vi rimelig afklarede, og nu vil vi gerne sikre os mandatet. Skulle der undervejs i det videre forløb ske større ændringer, er der intet til hinder for, at man kommer tilbage til Europaudvalget og redegør for de større ændringer, der måtte være sket, og som kan have betydning for mandatet.

Anne Sophie Callesen (RV): Jeg vil også kvittere for både ønsket om, at Folketinget skal være reelt inde over europapolitikken, og ønsket om at forbedre praksis. Det er selvfølgelig også positivt, at det tegner til, at det går bedre. Men det ændrer ikke på den oplevelse, vi har haft med nogle meget centrale sager. Så én ting er, hvordan det kvantitativt går, men der er også et kvalitativt aspekt. Jeg er med på, at de omtalte forhandlingsoplæg ikke ligger på Udenrigsministeriets område, men når udenrigsministeren forpligter sig til at rette op, er man også nødt til at forholde sig til, hvordan det ser ud på andre ressortministeriers område.

Lad os f.eks. tage spørgsmålet om anvendelse af Schengenregler for Kroatien, Rumænien og Bulgarien, som vel heller ikke falder fuldstændig uden for udenrigsministerens radar. Det har været diskuteret i en del år, så det kan ikke komme fuldstændig bag på regeringen samlet set, at man nu tager stilling til det igen. Der har været eksempler, hvor det har drejet sig om sager, som godkendelse af Polens genopretningsplan og grænsekodeks i Schengen. Det er sager, der for de fleste partier – i hvert fald for Radikale Venstre – er meget centrale, og som vi får meget dårlig forberedelsestid til at forholde os til. Det kan godt være, at det er få sager, men hvis det er de vigtigste, nytter det ikke meget.

Hvorfor forpligter man sig ikke noget mere på faktisk at levere til tiden? Jeg giver heller ikke så meget for begrundelsen om det dynamiske franske formandskab. Jeg håber da, at alle formandskaber sørger for at få afsluttet tingene til sidst. Hvorfor ikke bare sige, at der er en hovedregel for, hvornår man skal komme med tingene? Lykkes det ikke, så skal man som udgangspunkt give en begrundelse, i stedet for at vi altid skal stå i den lidt penible situation. F.eks. havde vi tidligere på mødet et forhandlingsoplæg, som kvalitativt var helt fint. Skal jeg så bruge min tid på at skælde den pågældende minister ud, eller kunne ministeren ikke bare have sørget for at overholde fristen, og så kunne hun have fået rosen for indholdet? Jeg tænker også, at det er i regeringens egen interesse, ligesom jeg også tænker, at det er i regeringens interesse, at f.eks. et støtteparti har mulighed for at forholde sig til at få indflydelse på det konkrete forhandlingsoplæg i stedet for nogle gange at måtte sige, at vi ikke kan støtte, når vi får så dårlig information så sent.

Udenrigsministeren (Jeppe Kofod): Vi opdaterer statistikken. Jeg har taget de nyeste tal, fordi jeg synes, at det er interessant, og fordi vi havde drøftelsen med udvalget i 2021. Jeg har gjort meget ud af som udenrigsminister også i regeringen at understrege, hvor vigtigt det er, at regeringens ministre leverer efter de forståelser. Uden at kende substansen i hver enkelt forelæggelse, for det er de enkelte ressortministres ansvar, er det vigtigt. Måtte der være noget, hvor udvalget og den enkelte ressortminister kvalitativt har en diskussion, vil jeg foreslå, at man tager den med den enkelte ressortminister. Som Anne Sophie Callesen er inde på, er det ikke kun et tidsspørgsmål, det er også indholdet i det, man diskuterer, der er afgørende.

Det er en vurdering fra sag til sag, hvornår der skal forelægges forhandlingsoplæg. I mange af sagerne kommer ministrene faktisk i god tid. I 2021 blev 35 pct. af sagerne forelagt mellem 2 og 8 uger før generel indstilling, og 25 pct. af sagerne blev forelagt mere end 8 uger før. I nogle sager er det svært at komme tidligt, fordi grundlaget for forhandlingsoplægget ikke er tilstrækkeligt. Men jeg er enig i, at vi kan gøre det endnu bedre. Flere forhandlingsoplæg skal forelægges tidligere, når det overhovedet er muligt.

Til Anne Sophie Callesen: Det er ikke kun et formandskab, det er også forhandlingsdynamikken i Rådet, som er afgørende for, hvornår sagerne kan rykke sig. Det kan være input fra formandskabet, ledelsen af et formandskab, prioriteter, som formandskabet lægger særlig vægt på, og det kan være et forsøg fra et formandskab på at påvirke noget forhandlingsdynamik osv. Det er ikke bare formandskabet selv, men også, hvordan de andre lande i forhandlingerne er, og hvilken dynamik der kan skabes. Nogle gange er det bare svært at forudse. Der kan både være eksterne og interne ting, der gør, at forhandlingsdynamikken kan ændres. Dermed skal man også kunne rykke, for vi har en fælles interesse i, at vi sikrer den mest effektive danske interessevaretagelse, når vi forhandler i Bruxelles, uanset om det er Folketinget eller regeringen.

Anne Sophie Callesen spørger, om man ikke bare kan aftale, at man forelægger til tiden, og det vil jeg erklære mig lidt enig i. Derfor prøver jeg at tale om en tommelfingerregel for, hvornår forhandlingsoplæg senest skal forelægges. Hvis man kan lave det, vil det have en effekt, som bidrager til at nedbringe antallet af sager, der forelægges i sidste øjeblik. Men den nye tommelfingerregel i den danske EU-beslutningsproces ændrer selvfølgelig ikke ved virkeligheden i Bruxelles. Jeg tror, jeg hører, at det er det, Anne Sophie Callesen efterspørger. Forhandlingerne udvikler sig dog ofte uforudsigeligt. Et formandskab kan ende med at udskyde eller nogle gange fremrykke noget, der er

planlagt. Derfor er det svært at love forelæggelser f.eks. 2 måneder før vedtagelsen, men man kan godt arbejde med det som tommelfingerregel. Derfor vil der uanset de bedste intentioner fortsat kunne være sager, hvor det ikke lykkes at forelægge forhandlingsoplægget i så god tid, som man egentlig planlagde, men så er der en forklaring på det. Jeg vil selvfølgelig gerne arbejde målrettet for, at de retningslinjer, vi måtte aftale, får den maksimale effekt. Det er vi sådan set enige om. Jeg ønsker kun de bedst mulige arbejdsbetingelser også for Europaudvalget.

Eva Kjer Hansen (V): Jeg hører ministeren bakke op om de forslag, der kommer fra det igangværende arbejde om som en tommelfingerregel at have en forelæggelse 8 uger før. Hvis det ikke er muligt, informerer og begrundes man, hvorfor det ikke er muligt med en forelæggelse 8 uger før. Det vil jeg gerne have bekræftet.

Ministeren tager mange forbehold: »bør forelægges«, »når det overhovedet er muligt« osv. Ministeren er kaldt i samråd, fordi udenrigsministeren har den koordinerende rolle i forhold til fagministerierne. Jeg tænker, at ministeren sidste år, da vi havde et samråd, sørgede for at få markeret over for de øvrige ministerier, at der skulle strammes op i forhold til forelæggelserne. Er det bare ved at gå i glemmebogen, fordi der er gået et års tid, og så er vi nødt til at have udenrigsministeren på banen? Sagen er vel, at det er udenrigsministeren, der netop i sin funktion kan sige, at hele regeringen må respektere, at der bliver aftalt retningslinjer. Hvis ministeren kan bekræfte, at 8 ugersreglen er passende som tommelfingerregel, er det også udenrigsministeren, der skal huske at minde sine kollegaer om, at det er sådan, det bliver.

Anne Sophie Callesen (RV): Jeg glæder mig til at høre svaret på, om man er villig til at få en tommelfingerregel og så give en konkret begrundelse, når det ikke er muligt. Det er jeg oprigtig glad for.

Der er fuld forståelse for forhandlingsdynamikker osv., men nogle sager er meget betydningsfulde, og ministeren har en koordinerende rolle. Jeg nævnte nogle af de store vigtige sager, og jeg anser f.eks. spørgsmålet om Schengen for ret vigtigt. Det går jeg ud fra at ministeren er enig i. Der er nogle sager, hvor man må komme tidligt og give udtryk for, hvilken retning man gerne vil trække i, og så er der alle mulige forhandlingsdynamikker. Men hvis jeg tidligt har haft mulighed for at tage stilling til, hvordan jeg overordnet forholder mig til grænsekontrollen i forbindelse med Schengen og spørgsmålet om andre landes fulde tilslutning til Schengen, er det ikke noget problem for mig som ordfører, at regeringen senere vender tilbage med et revideret forhandlingsoplæg. Det vil være en helt anden sag, hvis jeg på forhånd har sat mig ind i sagen og er blevet spurgt i god tid. Så kan man senere melde, at man godt kan have forståelse for, at sagen står anderledes. Kan regeringen ikke se, at på de store og væsentlige sager er der også behov for en tidligere inddragelse af udvalget? Det gælder uanset efterfølgende forhandlingsdynamikker, for så kan man vende tilbage. Det ligger også i reformgruppens anbefalinger.

Udenrigsministeren (Jeppe Kofod): Regeringen er åben for en tommelfingerregel for, hvornår forhandlingsoplæg senest bør forelægges. Det er selvfølgelig afgørende for regeringen, at det netop bliver en tommelfingerregel, for vi kan ikke udstede nogen garantier for, at den altid kan efterleveres. Det er vigtigt, at der er forståelse for det. Men det er en tommelfingerregel, som gælder for vores danske EU-beslutningsprocedurer, og så kan der være forhold i Bruxelles, som gør, at man afviger fra det. Det er ikke det samme som at sige, at jeg kommer med alle mulige forbehold, som

Eva Kjer Hansen siger. Det er bare en beskrivelse af en virkelighed, som den er, og selv om vi godt kunne ønske os at lave om på virkeligheden, må vi forholde os til den måde, som verden ser ud på i Bruxelles.

Der var skiftende regeringer i perioden fra 2010 til 2019, hvor 8-9 pct. af sagerne blev forelagt for sent. Fra 2021 er det kun 2 pct., og jeg forventer og håber på den samme positive tendens i 2022. Der er altså sket en forbedring, men jeg enig i, at der fortsat er plads til forbedringer, og det er ambitionen.

Det er rigtigt, som Anne Sophie Callesen siger, at vi koordinerer de mere generelle og horisontale ting omkring europapolitikken i Udenrigsministeriet, men de enkelte ministre og udvalget har substansen i de enkelte sager.

Anne Sophie Callesen er desuden inde på, hvad man kan gøre for at komme tidligere ind. Når formandskabet fremlægger deres prioriteter, er det en meget god lejlighed til at tage bestik af, hvad det nye formandskab har på paletten. Et andet element er Kommissionens arbejdsprogram. Som et tredje element kan der på de enkelte ressortområder være udviklinger både internt i EU og eksterne forhold, der gør, at tingene kan ændre sig. Jeg vil meget gerne bidrage med det og have udvalget ind så tidligt som overhovedet muligt – også før vi diskuterer forhandlingsoplæg, for det er der, man i samspil med typisk Kommissionen kan få stor indflydelse på retningen. Prioriterede sager er en af reformgruppens anbefalinger, som vi har drøftet ved andre lejligheder. Lad os drøfte, hvordan vi kan gøre det på en balanceret måde. Det politiske for mig er, at vi skal have den mest effektive interessevaretagelse i Bruxelles. Det er Folketingets og regeringens eneste interesse. Vi skal se på, hvad vi kan gøre i den hjemlige procedure og samtidig honorere det krav – vi skal helst ikke ofre vores effektive interessevaretagelse ved at indføre procedurer, som ikke gør det. Omvendt er der rum til forbedringer, og det vil jeg meget gerne arbejde med.

Søren Søndergaard (EL): Man skal være et skarn, hvis man ikke glæder sig over fremskridt og ministerens løfte om at fortsætte med at arbejde på disse ting. Det vil være rigtig godt at få den konsoliderede oversigt og så tage den derfra.

Men det undrer mig, når ministeren siger, at der er noget, vi kan gøre i Danmark, og så er der noget, hvor vi er afhængige af EU. Det er fuldstændig rigtigt. Men det er en interessant betragtning, for Danmark er ikke det eneste land, der har et Europaudvalg. Og jeg tror, at vi generelt mener, at parlamentarisk kontrol med EU-sager er en god ting. Men ministeren siger, at vi nogle gange bare må affinde os med, at EU-procedurer forhindrer en demokratisk kontrol. Jeg har forståelse for, at der lige pludselig kommer noget – den kendte ketchup-effekt, der ofte er i EU-systemet – hvor tingene venter og venter, og lige pludselig sker der en masse, hvor det går meget stærkt, og så kan det være svært at nå at reagere. Men hvordan kan vi gøre noget ved det?

Udenrigsministeren (Jeppe Kofod): Søren Søndergaard er ikke uerfaren med processer i Bruxelles i kraft af tidligere kapaciteter, men jeg sagde ikke, at EU-procedurer forhindrer demokratisk kontrol. Jeg siger, at der kan være forhandlingsdynamikker, som kan gå i alle retninger. De kan gøre, at tidsplaner bliver skudt, fordi der ikke er mulighed for at konkludere på en sag eller rykke på den. Noget kan også blive fremskudt på grund af eksterne eller interne omstændigheder, som gør,

at en sag pludselig kan rykke. Sådan nogle forhandlingsdynamikker er ikke procedurer. Det er den virkelige verden, når 27 lande, Europa-Parlamentet og Kommissionen forhandler.

Jeg synes, at det er afgørende, at vi fra dansk side sætter ind på det rigtige tidspunkt, hvor vi får maksimal indflydelse i Bruxelles. Det er det eneste hensyn, jeg har, når Folketinget og regeringen har lagt en linje i fællesskab. Det er det, vi gør, når vi har forhandlingsoplæg, som vi drøfter her sammen med drøftelser af arbejdsprogram og formandskabsprogrammer, 5-årige strategiske rammer for Rådet, Kommissionens arbejdsplan osv. Det er ikke procedurer, der forhindrer demokratisk kontrol, og for mig at se er der ikke noget, der forhindrer demokratisk kontrol. Vi havde på et helt andet tidspunkt en diskussion om større åbenhed, men det er et andet spørgsmål. Jeg peger bare på den virkelighed, og der skal vi kunne rykke. Hvis vi lader os binde af helt faste procedurer, der ikke kan rykkes hverken den ene eller den anden vej, og virkeligheden er anderledes i Bruxelles, risikerer vi at miste den danske indflydelse i Bruxelles. Det tror jeg at vi alle sammen vil være kede af. Vi gør alt det, vi kan, og min intention er at sikre en god og grundig tidlig inddragelse af Folketinget på en måde, hvor vi effektivt kan honorere at varetage danske interesser i Bruxelles.

Hvis man løber igennem hele processen, inddrages Folketinget fra et tidligt tidspunkt og løbende gennem hele processen i en sag. Det indbefatter bl.a. oversendelse af grund- og nærhedsnotat til udvalget, 4 uger efter at et nyt forslag ligger i en dansk sprogversion, og efter kun 3 uger, når det handler om sager til nærhedstjek. Sagerne forelægges løbende for udvalget, i takt med at de optræder på rådsmødedagsordenerne. Udvalget skal have en tidlig orientering om alle sager, der senere forelægges til forhandlingsoplæg i overensstemmelse med beretningen fra 2019. Der er forelæggelsen af selve forhandlingsoplægget, og så er regeringen derudover meget åben over for at tilbyde tekniske briefinger i større sager, for det kan være kompliceret stof. Det betyder ikke, at vi ikke kan blive bedre, og derfor har jeg også arbejdet målrettet på at forbedre rettidigheden af forhandlingsoplæg, hvilket er lykkedes. Nu skal vi sikre, at endnu flere forhandlingsoplæg forelægges tidlige, når det er muligt. Det er min ambition.

Søren Søndergaard (EL): Det var bestemt ikke et forsøg på at lægge ministeren ord i munden. Lad os sige, at det fungerer fint i EU. Når noget haster, er det ikke noget vi kan gøre ved – det er processer – fint nok. Men så er der kun én konklusion tilbage, og det er, at det alene er regeringens ansvar at sørge for, at udvalget får tingene på de rigtige tidspunkter. Hvis man ikke længere kan påkalde sig, at det er gået lidt hurtigt, så ligger ansvaret alene hos regeringen, og så forstår jeg ikke, hvorfor ministeren nævner de processer i EU. De kan så være fuldstændig ligegyldige for os.

Eva Kjer Hansen (V): Vi forstår til fulde forhandlingsdynamikkerne, og at der pludselig sker noget, men jeg går ud fra, at den danske regering er forberedt i de situationer og har afklaret, hvad Danmark går efter. Hvorfor er det så, at man ikke kan forelægge forhandlingsoplægget i så god tid, at man er forberedt, når der pludselig måtte ske et eller andet? Det kan kun skyldes en aversion mod at komme tilbage til udvalget, hvis der sker større forandringer, for at revurdere forhandlingsoplægget. Ellers er der ikke noget til hinder for, at man sørger for at forelægge forhandlingsoplæg på et tidligt tidspunkt, så vi ikke kommer i de situationer, vi her på det seneste har oplevet så mange af, fordi man ikke har villet forelægge det, mens man havde en orienterende drøftelse. Hvad er til hinder for, at man får forelagt forhandlingsoplægget forud, så man er gearret til, når der sker noget dynamisk, og man så kan håndtere situationen og ikke skal tage et parlamentarisk forbehold?

Udenrigsministeren (Jeppe Kofod): Forhandlingsdynamikker er en del af virkeligheden, og der kan være forskellige forhold, som indvirker på det. Men det vigtige for mig er, at vi laver en tommelfingerregel om rettidig forelæggelse på trods af forhandlingsdynamikkerne, og på trods af at tingene kan rykke sig frem og tilbage. Jeg forventer, at det vil nedbringe antallet af sager, der forelægges i sidste øjeblik. Det er også udvalgets ambition, som jeg hører på Søren Søndergaard. Men den nye tommelfingerregel er i den danske EU-beslutningsprocedure. Det ændrer ikke virkeligheden i Bruxelles, og derfor kan der være forklaringer på, at man må komme tilbage til udvalget eller forklare, hvorfor der er en ny situation. Det er selvfølgelig regeringens ansvar.

I debatten lyder det, som om sagerne ikke bliver fremlagt i god tid. Hvis man kigger på statistikken, kommer ministrene i hovedparten af sagerne rent faktisk i god tid. I 2021 blev 35 pct. af alle sagerne forelagt mellem 2 og 8 uger før generel indstilling. 25 pct. af sagerne blev forelagt mere end 8 uger før. Men i nogle sager er det svært at komme tidligt nok, fordi grundlaget for forhandlingsoplægget ikke er tilstrækkeligt. Der skal være et grundlag, for at man kan lave et forhandlingsoplæg. Det er en af de ting, som er vigtige.

Når det er sagt, er jeg er enig i, at vi trods forbedringer kan og skal gøre det bedre. Ambitionen er, at flere af forhandlingsoplæggene skal forelægges tidligere, når det overhovedet er muligt. Jeg glæder mig over forbedringen, men det er ikke det samme som at sige, at det ikke kan blive bedre. For det mener jeg i lighed med udvalget godt at det kan.

Eva Kjer Hansen (V): Jeg skal nævne en enkelt vinkel, som vi ikke har været omkring. Det handler om, at medlemmer af Europaudvalget har muligheden for at få drøftet det i deres respektive grupper. Med de oplevelser, vi har haft på det seneste, har det været helt umuligt at få en drøftelse i grupperne. Det er dybt utilfredsstillende for en EU-ordfører, at man ikke kan få fagordførerne med ind over, fordi der simpelt hen er så få timer til at behandle forslaget. Jeg har brug for at nævne den vinkel, for jeg hører til dem, der er rigtig ærgerlige over, at vi i forhandlingerne om reformgruppens forslag til, hvordan vi kan forbedre Folketingets arbejde med EU-spørgsmål, er endt i en situation, hvor der ikke er bred enighed om, at man kan forelægge et tidligt forhandlingsoplæg i fagudvalget. Rigtig meget i forhold til det tidsmæssige ville blive løst, hvis vi fik en god forelæggelse i fagudvalgene, umiddelbart efter at Kommissionen har fremsat forslaget. Så ville vi have et grundigt kendskab til det.

Vi har i gennemsnit forelagt 50 forhandlingsoplæg i løbet af året. Det er i virkeligheden en meget begrænset del af alle de retsakter, der bliver arbejdet med, så større er opgaven heller ikke.

Udenrigsministeren (Jeppe Kofod): Jeg vil foreslå, at vi for det første arbejder med aftalen om en tommelfingerregel om, at sagerne forelægges rettidigt. For det andet at vi også følger op med statistik – det var også Eva Kjer Hansens ønske. Endelig tror jeg også på, at vi med en fælles indsats kan nå resultater i forhold til vores ønsker om rettidig forelæggelse osv. Jeg skal nok gøre mit. Jeg synes, det er vigtigt at understrege, at regeringen og Folketinget har en fælles interesse, og jeg synes, at vi har en unik situation i Danmark med et mangeårigt samarbejde. Det er unikt i EU, og det skal vi værne om og forbedre hele tiden. Det vil jeg gerne arbejde for sammen med udvalget.

Eva Kjer Hansen): Tak for tilsagnene om at gøre en indsats for, at det bliver bedre og mere relevant for udvalget overhovedet at forholde sig til de forskellige forhandlingsoplæg, og at vi kan få

indført en tommelfingerregel og i det hele taget en bedre adfærd i forhold til drøftelserne i udvalget. Vi ser frem til, at vi opnår det, vi i fællesskab ønsker af forbedringer på området.

Punkt 6. Siden sidst:

a) Orientering vedrørende forsvarsforbeholdet

Udenrigsministeren (Jeppe Kofod): Den danske befolkning stemte meget klart ja til afskaffelsen af forsvarsforbeholdet. Vi har været i fuld gang med at få de tekniske detaljer på plads, så vi kan få formaliseret ophævelsen af forsvarsforbeholdet.

Det var med stor fornøjelse, at jeg i forbindelse med EU's udenrigsministermøde i mandags kunne meddele det franske EU-formandskab og EU's udenrigsrepræsentant, at Danmark ønsker at afskaffe forsvarsforbeholdet med virkning fra den 1. juli 2022. Beskeden blev godt modtaget, og det var på alle måder en historisk dag for Danmark og for dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Pr. 1. juli 2022 træder vi dermed fuldt ind i EU's samarbejde om sikkerhed og forsvar. Som en konsekvens af det træder Danmark samme dag fuldt ind i den europæiske fredsfacilitet (EPF) og i EU-Satellitcentret (SatCen), hvor vi hidtil kun har deltaget delvis. Udgifterne forbundet med den umiddelbare deltagelse vil være 12,2 millioner kroner for resten af 2022.

Først når forsvarsforbeholdet er formelt afskaffet, kan Danmark anmode om medlemskab af PESCO (det permanent strukturerede samarbejde) og Det Europæiske Forsvarsagentur (EDA). Den proces kræver inddragelse af Folketinget, og det vil ske på den anden side af sommerferien.

Vi er også i gang med at udarbejde et notat, der beskriver, hvorledes inddragelse af Europaudvalget og Udenrigspolitisk Nævn vil foregå, når det drejer sig om de tidligere forbeholdsbelagte sager på området. Det tilgår Folketinget inden for kort tid.

Lige nu er regeringen i gang med at undersøge mulighederne for eventuelle danske bidrag til EU's nuværende militære missioner. Regeringens stilling vil bero på en afsøgning af både de konkrete styrkebehov i EU-missionerne samt danske udenrigs- og sikkerhedspolitiske interesser og forsvarrets tilgængelige kapaciteter. Regeringens vurdering forventes at være klar på den anden side af sommerferien. Hvis vi på det grundlag kommer frem til, at vi ønsker at bidrage til EU's militære missioner, vil Folketinget blive inddraget på samme måde, som hvis der var tale om danske bidrag til NATO eller FN.

Det er i det hele taget meget vigtigt for regeringen, at vi sikrer en grundig inddragelse af Folketinget, når det kommer til udmøntningen af de nye muligheder, som afskaffelsen af forsvarsforbeholdet giver os.

b) Orientering om Kommissionens forslag til forordning om midlertidig handelsliberalisering for Moldova

Udenrigsministeren (Jeppe Kofod): Jeg fremlagde Kommissionens forslag til forordning om midlertidig handelsliberalisering for Ukraine den 12. maj 2022. Forordningen blev vedtaget den 24. maj 2022.

Kommissionen har nu fremlagt et lignende – om end mindre omfattende – forslag om midlertidig handelsliberalisering for Moldova. Det kommer, efter at Moldova har anmodet EU om støtte, fordi landet er hårdt ramt på eksporten som følge af krigen i Ukraine.

Konkret er der tale om en midlertidig forøgelse af eksisterende toldkvoter på en række landbrugsprodukter fra Moldova. Forslaget skal vedtages inden udgangen af juli 2022 for at have virkning for høstsæsonen. Det er regeringens hensigt at støtte forslaget.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt

Mødet sluttede kl. 15.21.